

راهکارهای حمایت از کالای ایرانی از نگاه مقام معظم رهبری (مد ظله)

حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا انصاری*

اشاره

یکی از رویکردهای مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)، نام‌گذاری آغاز سال نو است. این امر، با دو هدف «جهت‌بخشی به سیاست‌های اجرایی و عملکردی مسئولان حکومتی» و «توجه‌دادن افکار عمومی به نیازهای مهم کشور» صورت می‌گیرد. ایشان سال ۱۳۹۷ را به عنوان «حمایت از کالای ایرانی» اعلام نمود. گفتنی است که حمایت از تولیدات ملی، فقط مربوط به مسئولان نیست و همه آحاد ملت می‌توانند در این زمینه کمک کنند و به معنای واقعی کلمه وارد میدان شوند.^۱ برای عملیاتی کردن رهنمودهای رهبر معظم انقلاب، راهکارهای متعددی وجود دارد که این نوشتار، به معرفی آنها اختصاص دارد.

۱. استمرار اقتصاد مقاومتی

بی‌تردید، اقتصاد، نقش بنیادین در توسعه، حفظ و موفقیت کشور دارد. از این‌رو، مسئولان نظام در کیفیت‌سازی اقتصادی اهمیت خاص قائل هستند. دشمن نیز به منظور ضربه‌زدن به نظام اسلامی، از اهرم فشار اقتصادی بهره می‌گیرد؛ چنان‌که دشمن مدت‌هاست ایران را تحریم اقتصادی نموده است. از این‌رو، آیت‌الله خامنه‌ای، با اشاره به فشار اقتصادی نظام سلطه، فرمود: «ما چند سال پیش، اقتصاد مقاومتی را مطرح کردیم. همه کسانی که ناظر مسائل گوناگون بودند، می‌توانستند حدس بزنند که هدف دشمن، فشار اقتصادی بر کشور است... هدف دشمن، این بود که بر روی اقتصاد متمرکز شود، به رشد ملی لطمه بزند، به اشتغال لطمه بزند،

* نویسنده و پژوهشگر.

1. <http://farsi.khamenei.ir> =39247.

طبعاً رفاه ملی دچار اختلال و خطر شود، مردم دچار مشکل شوند، دل‌زده بشوند، از نظام اسلامی جدا شوند.^۱ بی‌تردید، یکی از ابعاد حمایت از کالاهای داخلی، استمرار اقتصاد مقاومتی است؛ زیرا با این امر می‌توان به تولیدات داخلی اکتفا نمود و فشارهای اقتصادی دشمن را کاهش داد.

۲. فرهنگ‌سازی

مردم در برابر کالاهای جامعه به دو گروه تقسیم می‌شوند؛ برخی باور دارند که باید از کالاهای خارجی استفاده کرد؛ زیرا آنها از کیفیت و برند جهانی برخوردار است و نشانه شخصیت آدمی می‌باشد. اینان فریفته کالاهای خارجی بوده، بدان سخت دل‌بسته‌اند. مقام معظم رهبری، از این وابستگی به عنوان بیماری یاد نموده: «یکی از آفات موجود اجتماعی ما که ریشه آن، میراث دوران طاغوت و دوران ظلمانی گذشته است. همین است که افراد، دل‌بسته به تولیدات بیگانه باشند... در عین حال، یک عده‌ای خوششان می‌آید که بگویند فلان نشان خارجی، روی لباسشان هست یا روی وسیله خوراکی شان هست؛ این، یک بیماری است؛ این بیماری را باید علاج کرد...»^۲

گروه دوم، انسان‌هایی هستند که به دلیل عرق ملی و دلسوزی برای رشد و بهبودی تولیدات داخلی، از کالاهای ایرانی استفاده می‌کنند و باور دارند حمایت از کالاهای داخلی، موجب رونق و استقلال اقتصادی است؛ اما در این میان، مشکلی جدی وجود دارد و آن، تبلیغات از کیفیت کالاهای خارجی و عدم کیفیت کالاهای داخلی است. این امر، استفاده از کالاهای داخلی را دچار مشکل نموده است. در چنین شرایطی، باید فرهنگ‌سازی کرد که کالاهای ایرانی، از کیفیت بالایی برخوردار است و البته این مسئله، نیازمند تبلیغ و آموزش‌های منطبق بر نیازمندی‌ها در سطح جامعه است. در این راستا، بهره‌گیری از برنامه‌های تلویزیونی و رسانه‌ها در راستای تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی، بسیار حایز اهمیت می‌باشد. در واقع، رسانه ملی از طریق فرهنگ‌سازی می‌تواند تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی را تبیین نماید. مقام معظم رهبری فرمود: «ما باید فرهنگ کشور خودمان را به سمت ترویج تولید داخلی تنسیق

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان و کارگزاران نظام، تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳.

۲. <http://www.leader.ir/fa/speech/8021>.

مناسبت‌های تبلیغی: راهکارهای حمایت از کالای ایرانی از نگاه مقام معظم رهبری (مد ظله) ■ ۳۱۷

و تنظیم کنیم و پیش ببریم؛ این، خیلی چیز مهمی است. در گذشته، سال‌های متمادی این فرهنگ به ملت ما تزریق شده است که به دنبال مصنوعات و ساخته‌های بیگانه و خارجی بروند... این فرهنگ، باید عوض شود. البته کیفیت تولید داخل، در این مؤثر است، تبلیغ نکردن بیجا و بی‌رویه تولیدات خارجی، در این مؤثر است.^۱

۳. کیفیت و رقابت‌سازی

کالاهای داخلی را می‌توان به دو دسته تقسیم نمود: برخی کالاها، از کیفیت بالایی برخوردارند و در بازارهای جهانی رقابت می‌نمایند. دسته دوم، کالاهایی هستند که فاقد کیفیت‌اند؛ به‌گونه‌ای که مردم با یک بار خرید، بار دوم آن را نمی‌خرند. مردم معمولاً از این نوع کالاها کمتر استفاده می‌کنند. از سوی دیگر، برخی تولیدکنندگان، کالاهای فاقد کیفیت تولید می‌نمایند و تنها در صدد فروش آنها هستند. این امر نیز استفاده از کالاهای داخلی را آسیب‌پذیر می‌کند. نتیجه این امر، عدم اعتماد مردم به کالاهای داخلی است. از این رو، مقام معظم رهبری توصیه می‌کند: «ما باید کاری کنیم که کالای ایرانی به عنوان یک کالای محکم، مطلوب، زیبا، همراه با سلیقه و بادوام در ذهن مصرف‌کننده ایرانی و غیرایرانی باقی بماند.»^۲ همچنین، ایشان فرمود: «کارگران و عناصر فنی، کیفیت صنعتی را تا آنجا که به دقت و دلسوزی در کار مربوط است، بالا برده، با روح ابتکار و اعتماد به نفس، نیاز کشور به محصولات و دانش فنی بیگانگان را کاهش دهند و پایه‌های صنعت اصیل و ملی را استوار سازند و موجب شوند که مصرف‌کنندگان، به محصولات داخلی اطمینان و علاقه پیدا کنند.»^۳

۴. روشمند نمودن واردات

امروزه، همان‌گونه که در جهان تبادل اطلاعات وجود دارد، تبادل تجارت و تعامل اقتصادی نیز وجود دارد؛ زیرا نمی‌توان در کشور را به روی تجارت خارجی بست. البته واردات باید به گونه‌ای باشد که موجب رونق، بالندگی و پویایی اقتصاد گردد؛ اما آنچه اقتصاد کشور ما را آسیب‌پذیر نموده، واردات بی‌رویه است؛ واردتی که تولیدات داخلی را فلج نموده است. این، در حالی

1. <http://farsi.khamenei.ir/=24440>.

2. <http://www.leader.ir/fa/speech/8021>.

۳. پیام به ملت ایران در چهلمین روز ارتحال امام خمینی علیه‌السلام، تاریخ ۱۳۶۸/۴/۲۳.

است که برخی کالا‌های ایرانی، به مراتب بهتر از کالا‌های خارجی است که وارد کشور می‌شود. از سوی دیگر، ورود بی‌رویه کالا‌های خارجی، زمینه الگوپذیری و سلطه اقتصادی دشمن را فراهم می‌کند. این امر، طبق آموزه‌های اسلام حرام است؛ «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا»^۱ هرگز خداوند از سوی کافران بر مؤمنان راه تسلطی قرار نداده است. امام صادق علیه السلام فرمود: «أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى نَبِيِّهِ مِنْ أَنْبِيَائِهِ قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ لَا تَلْبَسُوا لِبَاسَ أَعْدَائِي وَ لَا تَطْعَمُوا طَعَامَ أَعْدَائِي وَ لَا تَسْلُكُوا مَسَالِكَ أَعْدَائِي فَتَكُونُوا أَعْدَائِي كَمَا هُمْ أَعْدَائِي»^۲ خداوند بزرگ به پیامبری از پیامبرانش وحی نمود که به مؤمنان بگو: لباس دشمنان مرا نپوشید، غذای آنان را نخورید و از راه آنان نروید که در این صورت، از دشمنان من محسوب می‌شوید؛ همان‌طور که آنان دشمنان من هستند.»

از این رو، مقام معظم رهبری فرمود: «در زمینه سیاست‌های واردات، یک بازنگری جدی بکنید؛ به‌خصوص در کالا‌هایی که ما مزیت تولیدی داریم؛ چه صنعتی، چه کشاورزی...»^۳ همچنین، ایشان فرموده: «برخی دستگاه‌های دولتی بایستی جزم و عزم داشته باشند بر اینکه جز تولیدات داخلی، مطلقاً ممنوع بشوند که از خارج چیزی وارد نکنند...»^۴ در این میان، برخی تصور می‌کنند که ورود کالا‌های خارجی، موجب کیفیت کالای داخلی می‌شود. حقیقت، این است که راه بالابردن کیفیت تولیدات داخلی، از بازگذاشتن درهای کشور روی محصولات خارجی عبور نمی‌کند. مگر تولیدات چینی که امروز بازار ما را اشغال کرده، مرغوب و باکیفیت هستند؟ مگر کشورهای پیشرفته‌ای نظیر ژاپن و کره جنوبی هم برای برانگیختن صنایع داخلی‌شان، به واردات افسارگسیخته روی آوردند؟ آلمانی‌ها بعد از جنگ جهانی دوم، در باغچه خانه‌های خود سیب‌زمینی کاشتند و در یک همبستگی ملی، گفتند تا موقعی که کشورشان در تولید محصولات کشاورزی خودکفا نشود، روزی سه وعده، صبح و ظهر و شام، سیب‌زمینی می‌خوریم؛ اما لب به گندم وارداتی نمی‌زنیم. مهاتما گاندی، رهبر هندوستان، بدنش را با یک تکه بوریا پوشاند و اعلام کرد حاضر نیست لباس دوخته‌شده‌ای بپوشد که نخ آن در کارخانه‌های نخریسی انگلیس

۱. سوره نساء، آیه ۱۴۱.

۲. شیخ صدوق، علل الشرائع، ج ۲، ص ۳۴۸.

۳. <http://www.leader.ir/fa/speech/8514>.

۴. <http://kchim.ir/main/?p=17995>.

تولید شده است.^۱

۵. جلوگیری از کالاهای قاچاق

یکی از آسیب‌های جدی اقتصاد ما، ورود کالاهای قاچاق است. این کالاها که بدون پرداخت مالیات و عوارض وارد می‌شود، ارزان‌تر به دست مشتری می‌رسد و به جهت ارزان‌تر بودن خواهان بیشتری دارد. نتیجه این امر، عدم حمایت از تولیدات داخلی است. رهبر معظم انقلاب در ۱۲ تیرماه سال ۱۳۸۱ فرمان تاریخی در مورد مبارزه با کالای قاچاق را صادر کردند: «گسترش پدیده قاچاق و تأثیر مخرب آن در امر تولید و تجارت قانونی و سرمایه‌گذاری و اشتغال، خطر جدی و بزرگی است که باید با جدیت تمام با آن مبارزه کرد و بر همه دستگاه‌هایی که به نحوی می‌توانند در این امر دخیل باشند، واجب است که سهم خود را در این مبارزه ایفا کنند.»^۲

همچنین، ایشان فرمود: «خب، معلوم است وقتی که جنس خارجی وارد شد - چه از مبادی ورودی قانونی مثل گمرک و امثال اینها، چه از مبادی قاچاق که متأسفانه خیلی هم زیاد است - تولید داخلی می‌خواهد. وقتی تولید داخلی خوابید، همین وضعی پیش می‌آید که امروز هست. جوان ما بیکار می‌شود، اشتغال ما کم می‌شود، رکود بر کشور حاکم می‌شود، وضع زندگی و معیشت مردم دشوار می‌شود...»^۳ ایشان در بیانی دیگر فرموده: «مردم هم باید متعصبانه از خرید و مصرف جنس قاچاق خودداری کنند، تا قاچاق برای کسی به صرفه نباشد.»^۴

۶. وظیفه‌شناسی

یکی از وظایف همگانی، حمایت از کالاهای داخلی است. از این‌رو، رهبر انقلاب در پیام نوروزی ۱۳۹۷ فرمود: «[امسال]، سال حمایت از کالای ایرانی [است]. این، فقط مربوط به مسئولین نیست؛ آحاد ملت همه می‌توانند در این زمینه کمک بکنند و به معنای واقعی کلمه، وارد میدان بشوند.»

1. <http://khim.ir/main/?p=17995>.

2. <http://press.jamejamonline.ir/20043332994598>.

3. <http://farsi.khamenei.ir/content?id=33886>.

4. <http://www.iran-newspaper.com/Newspaper/Page/67460>.

ایشان در سخنرانی آغاز سال ۱۳۹۷ تأکید نمود:

«همه باید بر اقتصاد ملی و مصرف جنس داخلی تعصب داشته باشند و اگر جوانان همان قدر که در فوتبال و طرف‌داری از آبی و قرمز یا برخی باشگاه‌های خارجی تعصب دارند، بر اقتصاد داخلی و استفاده از تولید ملی نیز متعصب باشند، اقتصاد کشور اصلاح خواهد شد. الآن هم دارم به شما می‌گویم، به مردم عزیز کشورمان می‌گویم، بروید سراغ مصرف تولید داخلی...^۱ من اصرار می‌کنم، از همه ملت ایران درخواست می‌کنم، بروید به سمت مصرف تولیدات داخلی؛ این، کار کوچکی نیست...»^۲

همچنین، ایشان به کارگزاران دولت و فعالان اقتصادی فرمود:

«آنچه که من به جامعه کارگری سفارش می‌کنم، اتقان و محکم‌کاری است...^۳ البته دستگاه‌های حکومتی و دولتی - دولتی به معنای عام - در این جهت، وظیفه مضاعف دارند. فلان وزارتخانه، فلان سازمان، فلان اداره، وقتی می‌خواهد جنس داخلی خودش را تأمین کند، مطلقاً باید از جنس خارجی استفاده نکند.^۴ فعالان اقتصادی و تولیدگران با «سرمایه‌گذاری»، و کارگران با «کار و تلاش»، محصولی به جامعه ارائه می‌کنند که مردم نیز علاوه بر نقش‌آفرینی در تولید، باید با تعصب و غیرت و خرید و مصرف کالای ایرانی، از محصول نهایی این زنجیره کار و تلاش حمایت کنند.»^۵

1. farsi.khamenei.ir/=33886.

2. <http://www.leader.ir/fa/speech/8021>.

۳. همان.

۴. همان.

5. <http://nojavan.khamenei.ir/text-146/A7%D9%85>.